

V

MỘT SỐ KIẾN NGHỊ VỀ

AI TRÒ HTX TRONG NỀN KINH TẾ THỊ TRƯỜNG CÓ ĐỊNH HƯỚNG XHCN

NGUYỄN THỊ NGHĨA

Phó chủ tịch thường trực Liên minh các HTX/TP. HCM

Sau khi miền Nam giải phóng thống nhất đất nước, Đảng và nhà nước muốn nhanh chóng ổn định và phát triển kinh tế, đẩy nhanh tốc độ cải tạo XHCN, đã chủ trương tổ chức và phát triển HTX trên các lĩnh vực CN - TTCN, nông nghiệp, giao thông vận tải, xây dựng và mua bán. Nhà nước trực tiếp tổ chức chỉ đạo tạo những điều kiện ưu đãi cho các HTX, gắn liền với hoạt động kinh doanh sản xuất của các đơn vị nhà nước trong một cơ chế quản lý tập trung theo kế hoạch. Do đó các HTX, tập đoàn sản xuất hình thành và phát triển nhanh, có lúc chiếm tỷ trọng khá cao. Vào năm 1984 ngành HTX tiểu thủ công nghiệp chiếm 45% giá trị tổng sản lượng công nghiệp, HTX mua bán chiếm 19,4% mức lưu chuyển hàng hóa bán lẻ trên thị trường, HTX giao thông vận tải chiếm 34% khối lượng hàng hóa và 27% khối lượng hành khách, HTX nông nghiệp và tổ đội sản xuất cũng phát triển khắp nông thôn. Trong thời kỳ đó HTX đã thực sự góp phần quan trọng trong hoạt động sản xuất, ổn định đời sống, giải quyết việc làm, đóng góp cho việc xây dựng phát triển kinh tế xã hội của thành phố.

Trong thời kỳ nền kinh tế nước ta bị khủng hoảng, phần lớn các HTX lâm vào tình trạng sa sút, khi đất nước chuyển sang cơ chế thị trường một số lớn không cạnh tranh nổi phải giải thể, một số không ít chuyển thể thành công ty TNHH hoặc doanh nghiệp tư nhân, một số hoạt động cầm chừng chờ chính sách, không rõ hướng đi. Nhưng vẫn còn không ít HTX xoay sở để thích nghi với thị trường hoạt động kinh doanh có hiệu quả và tồn tại được cho đến hôm nay, hiện còn hơn 350 HTX trong nông nghiệp, TTCN, GTVT, xây dựng, thương mại dịch vụ.

Nguyên nhân của sự sa sút phong trào HTX như báo cáo chính trị của thành ủy đã có nêu, là do thiếu quan tâm chỉ đạo lãnh đạo. Mặt khác ai cũng thấy rằng do chúng ta đã nôn nóng muốn xây dựng quan hệ sản xuất mới nhanh chóng mà đã biến HTX thành một phương tiện để thực hiện việc tập thể hóa tư liệu sản xuất, thúc ép người lao động vào HTX, đồng thời áp dụng các hình thức quản lý mang nặng tính bao cấp thiếu động lực kích thích người lao động cải tiến quản lý và kỹ thuật, nâng cao năng suất và thiếu sự tuyên truyền giáo dục CBNV và xã viên để HTX gắn bó với lợi ích xã viên. Chính vì vậy phong trào HTX không có nền tảng vững chắc. Khi tư liệu sản xuất chuyển giao cho hộ xã viên quản lý thì HTX không kịp chuyển đổi, mất vai trò quản lý điều hành kéo theo cả phong trào HTX nghiêng ngả suy sụp khi bước

vào kinh tế thị trường.

Sau khi Đảng và nhà nước cho phép thành lập Liên minh các HTX VN và Liên minh HTX các địa phương để tạo điều kiện củng cố và phục hồi phong trào HTX cả nước và Quốc hội đã thông qua Luật HTX, chúng tôi thiết nghĩ trước nhất trong nội bộ Đảng cũng cần thống nhất về quan điểm, phương hướng củng cố và đổi mới kinh tế hợp tác trong tình hình hiện nay.

1. HTX được lập ra nhằm đáp ứng nhu cầu khách quan của người lao động. Trong SXKD tất yếu phát sinh nhu cầu hợp tác từng khâu, từng mặt hoạt động. Do đó phải xuất phát từ những nhu cầu đó mà tập hợp quần chúng, từ những hình thức hợp tác giản đơn để dần dần giáo dục nâng cao trình độ tổ chức quản lý và tinh thần cộng đồng, xây dựng các tổ hợp tác và HTX đa dạng, chuyên ngành

hoặc nhiều ngành, nhiều chức năng miễn sao phù hợp luật pháp, nguyện vọng xã viên và nguyên tắc tự nguyện, bình đẳng, cùng có lợi không gò bó bức ép, không nóng vội áp đặt.

2. Trong nền kinh tế thị trường, HTX là tổ chức kinh tế của những người lao động ít vốn không có khả năng vươn lên làm chủ doanh nghiệp, họ chỉ có con đường làm thuê hoặc hợp tác lại để cùng làm ăn để tránh bị bóc lột. HTX, đó là loại hình kinh tế mang nhân tố XHCN, đó chính là con đường đi lên CNXH của người lao động cá thể. Tuy nhiên phong trào HTX thế giới cũng như ở VN từ xưa đến nay cho thấy những người lao động không thể tự nguyện lập ra HTX nếu không có sự vận động giáo dục và trợ lực của những lực lượng cấp tiến tiên phong.

3. Phân hóa giàu nghèo là bản chất vốn có của nền kinh tế thị trường. Ở các nước tư bản, chính phủ ủng hộ HTX, giúp đỡ phát triển phong trào HTX để giải quyết những vấn đề xã hội, để an dân và tranh thủ phiếu bầu. Liên Hiệp Quốc cũng kêu gọi chính phủ các nước giúp đỡ phát triển HTX xem đó là lực lượng xã hội có khả năng thực hiện xóa đói giảm nghèo. Tuy nhiên họ không bao giờ giúp đỡ để HTX trở thành một lực lượng KT - XH mạnh đáng kể so với kinh tế tư bản tư nhân. Ở nước ta, tổ chức HTX tức là tập hợp một bộ phận đông đảo nhân dân lao động bao gồm nông dân, thợ thủ công, tiểu thương tiểu chủ, người tiêu dùng, đó là một bộ phận của lực lượng sản xuất mới và cũng là một bộ phận của lực lượng cách mạng. Do đó cũng có xây dựng HTX vững mạnh là Đảng đã xây dựng một lực lượng kinh tế có tổ chức theo định hướng XHCN để cùng với kinh

tế nhà nước hợp thành nền tảng vững chắc của nền kinh tế XHCN tương lai.

Từ những quan điểm trên, chúng tôi xin kiến nghị Đảng bộ thành phố quan tâm chăm sóc cho phong trào HTX, một tổ chức kinh tế xã hội do Đảng lập ra từ khi Đảng chưa nắm chính quyền, là tổ chức luôn luôn đi sát, gần bó với bao thăng trầm của đất nước ta trong chiến tranh cũng như hoà bình. Thành công cũng như khó khăn của CNXH đều in đậm dấu ấn lên phong trào HTX ở nước ta và thành phố ta.

• Chúng tôi kiến nghị:

1. Đảng bộ thành phố quan tâm tuyên truyền vận động, giáo dục nhân dân và cán bộ hiểu biết đúng đắn về HTX, về Luật HTX vừa được Quốc hội thông qua để mọi người tích cực tham gia ủng hộ và xây dựng HTX trên mọi lĩnh vực ở khắp các cơ sở. Đồng thời chỉ đạo và hỗ trợ cho Liên minh HTX thành phố là công tác vận động tổ chức phong trào HTX để củng cố phục hồi và phát triển phong trào HTX theo định hướng XHCN.

2. Muốn có phong trào HTX mạnh phải có những cán bộ làm công tác HTX có tâm huyết nhiệt tình, có lý tưởng XHCN và biết làm ăn, biết quản lý kinh doanh. Thời gian qua, phong trào HTX suy thoái, một số lớn cán bộ HTX được chuyển sang công tác khác hoặc ra làm ăn tư nhân, một số hoang mang dao động chờ phân quyết giải thể nên hoạt động cầm chừng, chỉ còn lại không nhiều những người tâm huyết và biết kinh doanh. Vì vậy, chúng tôi tha thiết mong muốn các đồng chí lãnh đạo Đảng và đoàn thể quận huyện phường xã quan tâm chăm sóc đội ngũ này, tăng cường bồi dưỡng đào tạo về chính trị và giới thiệu những đảng viên và

quần chúng có khả năng quản lý kinh doanh sản xuất, có nhiệt tình để đào tạo và bố trí sang công tác ở các HTX. Đó cũng là cách để các cấp ủy ban và đoàn thể tập hợp lực lượng quần chúng một cách sâu rộng.

3. Ngoài ra chúng tôi tha thiết kiến nghị UBNDTP; các sở ngành quan tâm nghiên cứu và vận dụng Thông tư 763 của Thủ tướng chính phủ về các chính sách hỗ trợ đối với tổ chức HTX để giúp phong trào HTX có điều kiện cạnh tranh bình đẳng với các thành phần kinh tế khác.

Năm 1927 trong tác phẩm *Đường Kách Mệnh*, Bác Hồ đã viết về HTX như sau: "Tuy cách làm có khác nhau ít nhiều nhưng mục đích thì nước nào cũng như nhau. Mục đích ấy thì trong lời tuyên ngôn của HTX Anh đã nói: "cốt làm cho những người vô sản giai cấp hóa ra anh em. Anh em thì làm dùm nhau, nhờ lẫn nhau, bỏ hết thói cạnh tranh. Làm sao cho ai trồng cây thì được ăn trái, ai muốn ăn trái thì dùm vào trồng cây"... Cho nên "HTX trước là có ích lợi cho dân, sau là bớt sức bóc lột của tụi tư bản và để quốc chủ nghĩa".

Để thiết thực triển khai nhiệm vụ phát triển lực lượng sản xuất và xây dựng quan hệ sản xuất mới theo Nghị quyết đại hội Đảng bộ thành phố lần thứ 6 và Đại hội toàn quốc của Đảng sắp tới. Thiết nghĩ những lời dạy của Bác Hồ về HTX vẫn còn mang đậm ý nghĩa thực tiễn cho chúng ta hôm nay trong sự nghiệp xây dựng đất nước công nghiệp hóa, hiện đại hóa theo định hướng XHCN, thực hiện dân giàu nước mạnh, xã hội công bằng và văn minh.

Tham luận trong Đại hội đại biểu Đảng bộ TP.HCM lần thứ 6 từ ngày 8 đến 11 tháng 5 năm 1996.

THÔNG BÁO

NHẬN ĐẶT TẠP CHÍ PHÁT TRIỂN KINH TẾ TẠI NHÀ

Quý độc giả có địa chỉ tại Quận 5, Quận 6, Quận 8, Quận 10, Quận 11 có thể yêu cầu nhân viên Bưu điện đến tận nhà nhận tiền đặt Tạp chí Phát triển Kinh tế và các loại báo chí khác.

Quý khách không phải trả thêm bất kỳ một lệ phí nào cho việc thu tiền và phát báo đến tận nhà.

Xin liên hệ bằng điện thoại hay thư tín theo địa chỉ:

BƯU ĐIỆN TRUNG TÂM CHỢ LỚN
PHÁT HÀNH BÁO CHÍ
26 NGUYỄN THỊ Q.5 - ĐT : 8.553.864

